

La pitjor sequera que es recorda a Catalunya:

Planificació hidrològica davant les conseqüències de l'emergència climàtica

És característic del clima mediterrani els cicles climàtics de sequera i pluges torrencials. Les nostres conques hidrogràfiques, el nostre model d'agricultura i ramaderia, la nostra biodiversitat, les nostres infraestructures i la nostra forma de vida sempre han vist la sequera com una anomalia climàtica temporal que al cap d'un temps es mitiga amb l'arribada del fenomen meteorològic de la gota freda. No obstant, el que no és normal i, per tant, causa directe del canvi climàtic, és que no plogui torrencialment després d'un llarg període de sequera com el que s'està visquen ara mateix a Catalunya i a altres parts del Mediterrani. Cada cop és més habitual que no caigui la gota freda i, per tant, que no plogui el que hauria de ploure per mantenir el nostre territori i el nostre sistema de mercat tal i com s'ha dissenyat fins el moment. Un planejament que, sotmès a les peticions del sistema capitalista, va deixar de banda posar al centre la vida del territori català i que gestiona els recursos hídrics pel benefici exclusiu del capital.

D'acord amb les dades que proporciona l'Observatori de la Sequera de l'ACA, actualment la majoria d'unitats d'explotació (UE) en les que es divideix la demarcació hidrològica de les Conques Internes de Catalunya estan en estat d'Excepcionalitat. Dels 630 municipis considerats dins del territori de les Conques Internes, només 13 d'aquests es troben en estat de Normalitat, pertanyents a 2 unitats d'explotació que conformen l'11,11% del total d'unitats. No obstant, això equivaldria al 1,23% del territori català, mentre que el 98,77% restant estarien patint restriccions degut a les condicions de sequera.

Pel que fa referència als municipis afectats per la sequera, de menys a més afectats, s'estaria parlant de 82 municipis en estat d'Alerta (un 13,02% dels municipis de la demarcació), principalment de les unitats d'explotació de l'Aqüífer del Baix Ter i del Consorci d'Aigües de Tarragona (UEs 5 i 8 del PES, respectivament, un 11,11% del total d'UEs); de 297 municipis en estat d'Excepcionalitat (un 47,14%), pertanyents a Anoia-Gaià, Aqüífer Carme-Capellades, Capçalera del Llobregat, Capçalera del Ter,

**La pitjor sequera que es recorda a Catalunya:
Planificació hidrològica davant les conseqüències de l'emergència climàtica**

17 de desembre de 2023

Pàgina 1

Empordà, Mig Llobregat, Prades-Llaberia i Serralada Transversal (UEs 1, 2, 6, 7, 14, 16, 17 i 18 del PES, respectivament, un 44,44% de les UEs de la demarcació); de 202 municipis en estat de Preemergència (un 32,06%), pertanyents al Embassament del Llobregat, l'Embassament del Ter i l'Embassament Ter-Llobregat (UEs 10, 12 i 13 del PES, respectivament, un 16,66% de les UEs de la demarcació); i de 36 municipis en estat d'Emergència (un 5,71%), principalment de de les unitats d'explotació de l'Aqüífer Fluvià-Muga, de l'Embassament Darnius-Boadella i Riudecanyes (UEs 3, 9 i 11 del PES, respectivament, un 16,66% del total d'UEs).

Per altra banda, segons les dades del mateix observatori, les reserves en les conques internes han arribat fins a un volum mitjà d'embassament del 17,66%, ja categoritzat com a mínim històric en la capacitat total d'emmagatzematge de l'aigua del sistema hídric de Catalunya. Aquests mínims no s'havien vist mai i posen en evidència la sobreexplotació i mala gestió de l'aigua a Catalunya.

D'acord amb el Pla Especial de Sequera (PES) de l'ACA, les restriccions que s'estan aplicant en funció de l'estat de sequera són les següents:

	Normalitat	Pre-alerta	Alerta	Excepcionalitat	Preemergència	Emergència
Ús urbà de l'aigua						
Consum per a l'abastament de la població (Domèstic)	Sense restriccions	Sense restriccions	Dotació màxima de 250 l/hab/dia	Dotació màxima de 230 l/hab/dia	Dotació màxima de 210 l/hab/dia	Dotació màxima de 200 l/hab/dia
Reg de jardins i zones verdes (públic i privat)	Sense restriccions	Sense restriccions	Dotació màxima de 450 m³/ha/mes (de 20h a 8h)	Dotació màxima de 450 m³/ha/mes (de 20h a 8h)	Dotació màxima de 200 m³/ha/mes (de 20h a 8h)	Prohibit, excepte: - Si l'aigua no procedeix de la xarxa municipal i es pot justificar la supervivència de l'arbrat.
Neteja de carrers, paviments, mobiliari urbà, façanes i similars	Sense restriccions	Sense restriccions	Prohibit a particulars, però no a Serveis públics si es prioritza l'aigua no potable quan sigui possible.	Prohibit l'ús d'aigua potable, excepte: - Neteja d'aparadors i finestres. - Si la neteja és resultat d'un accident o d'un incendi.	Prohibit l'ús d'aigua potable, excepte: - Neteja d'aparadors i finestres. - Si la neteja és resultat d'un accident o d'un incendi.	Prohibit l'ús d'aigua potable, excepte: - Neteja d'aparadors i finestres. - Si la neteja és resultat d'un accident o d'un incendi.
Ús d'aigua a granges	Sense restriccions	Sense restriccions	Queda limitat a les quantitats necessàries per l'abeurament i neteja dels animals.	Queda limitat a les quantitats necessàries per l'abeurament i neteja dels animals.	Queda limitat a les quantitats necessàries per l'abeurament i neteja dels animals.	Queda limitat a les quantitats necessàries per l'abeurament i neteja dels animals.
Eliminació de pols i matèria en suspensió a l'aire	Sense restriccions	Sense restriccions	Prohibit	Prohibit	Prohibit	Prohibit
Ompliment de piscines	Sense restriccions	Sense restriccions	Es permet: - Reompliment parcial si es disposa de sistema de recirculació. - El primer ompliment de nova construcció o rehabilitació o modificació del vas. - En centres educatius, l'ompliment complet o parcial de piscines desmuntables de menys de 500 l per a infants. - L'ompliment i reompliment de piscines del RUDGJ. - L'ompliment i reompliment de piscines d'ús terapèutic en hospitals i centres d'educació especial. - L'ompliment i reompliment de les piscines destinades al bany de persones que disposen d'un grau de discapacitat amb alteracions de conducta. Aquestes limitacions no afecten a les piscines d'aigua de mar sense connexió a la xarxa d'abastament i sanejament.	Es permet: - Reompliment parcial si es disposa de sistema de recirculació. - Les piscines d'ús públic definides a l'article 2.2 del RD 742/2013: El primer ompliment de nova construcció o rehabilitació o modificació del vas; en centres educatius, l'ompliment complet o parcial de piscines desmuntables de menys de 500 l per a infants; l'ompliment i reompliment de piscines del RUDGJ; l'ompliment i reompliment de piscines d'ús terapèutic en hospitals i centres d'educació especial. - L'ompliment i reompliment de les piscines d'ús privat de tipus 3B (article 2.3.b RD 742/2013) destinades al bany de persones que disposen d'un grau de discapacitat amb alteracions de conducta. Aquestes limitacions no afecten a les piscines d'aigua de mar sense connexió a la xarxa d'abastament i sanejament.	Prohibit l'ompliment total o parcial de qualsevol tipus de piscina, excepte: - Piscines d'aigua de mar sense connexió a la xarxa d'abastament i sanejament.	Prohibit l'ompliment total o parcial de qualsevol tipus de piscina, excepte: - Piscines d'aigua de mar sense connexió a la xarxa d'abastament i sanejament.
Fonts ornamentals, llacs artificials i altres elements d'ús estètic de l'aigua	Sense restriccions	Sense restriccions	Prohibit, excepte: - Llacs artificials que facin de suport vital de vida aquàtica, on és permet el mínim vital. Si no fos possible, s'ha d'avaluar el trasllat de la vida aquàtica a un entron on puguin viure.	Prohibit, excepte: - Llacs artificials que facin de suport vital de vida aquàtica, on és permet el mínim vital. Si no fos possible, s'ha d'avaluar el trasllat de la vida aquàtica a un entron on puguin viure.	Prohibit, excepte: - Llacs artificials que facin de suport vital de vida aquàtica, on és permet el mínim vital. Si no fos possible, s'ha d'avaluar el trasllat de la vida aquàtica a un entron on puguin viure.	Prohibit
Neteja de vehicles	Sense restriccions	Sense restriccions	Queda limitada a: - Establiments comercials de neteja de vehicles amb sistemes de recirculació d'aigua. - Fora d'establiments només es permet neteja de vidres, miralls, retrovisors, llums i plaques de matrícula. - Fora d'establiments si és necessari per a mantenir la seguretat i salut de les persones i dels animals.	Queda limitada a: - Establiments comercials de neteja de vehicles amb sistemes de recirculació d'aigua. - Fora d'establiments només es permet neteja de vidres, miralls, retrovisors, llums i plaques de matrícula. - Fora d'establiments si és necessari per a mantenir la seguretat i salut de les persones i dels animals.	Queda limitada a: - Establiments comercials de neteja de vehicles amb sistemes de recirculació d'aigua. - Fora d'establiments només es permet neteja de vidres, miralls, retrovisors, llums i plaques de matrícula. - Fora d'establiments si és necessari per a mantenir la seguretat i salut de les persones i dels animals.	Prohibit, excepte: - Establiments comercials de neteja de vehicles.
Altres usos de l'aigua						
Agrícola	Sense restriccions	Sense restriccions	Reducció al 25%.	Reducció al 40%.	Reducció al 40%.	Reducció al 80%.
Ramader	Sense restriccions	Sense restriccions	Reducció al 10%.	Reducció al 30%.	Reducció al 30%.	Reducció al 50%.
Industrial	Sense restriccions	Sense restriccions	Reducció al 5%.	Reducció al 15%.	Reducció al 15%.	Reducció al 25%.
Recreatiu	Sense restriccions	Sense restriccions	Reducció al 30%.	Reducció al 50%.	Reducció al 50%.	Reducció al 100%.

Com es pot observar a la taula anterior, hi han certes diferències i similituds entre tots el escenaris de sequera després de la declaració d'alerta. A resaltar els següents punts:

- Cal remarcar que en un estat de Pre-alerta no es pren cap tipus de mesura preventiva, s'espera a l'escenari d'Alerta per començar a prendre mesures.
- En referència al consum domèstic, la diferència entre la dotació, per habitant i dia, de l'estat d'Alerta i l'estat d'Emergència és només una reducció 50 litres, de 250 a 200 litres. Segons dades de la pròpia ACA per l'any 2022, la dotació mitjana, per habitant i dia, de tota Catalunya se situa en els 117 litres. Per tant,

**La pitjor sequera que es recorda a Catalunya:
Planificació hidrològica davant les conseqüències de l'emergència climàtica**

17 de desembre de 2023

Pàgina 3

aquesta limitació de dotació està uns 83 litres per damunt de la mitjana de Catalunya.

- En relació al reg de jardins i zones verdes, sembla que entre l'escenari d'Alerta i el d'Excepcionalitat no hi ha cap tipus de reducció, aquesta reducció arriba amb la declaració d'escenari de Preemergència.
- Pel que fa a la neteja de carrers i façanes, a partir de l'estat d'Excepcionalitat es prohibeix tot tipus de neteja amb excepció d'aparadors i finestres.
- En referència a l'ús d'aigua a granges, ja des de l'escenari d'Alerta es limita el seu ús a només l'essencial per donar de beure i netejar els animals. No obstant, no s'indica clarament, o no es dona cap tipus de dada orientativa, de quines són les quanties mínimes en funció dels caps de ramats.
- Respecte a la eliminació de partícules en suspensió, ja des de l'escenari d'Alerta es prohibeix taxativament.
- En referència de l'ompliment de piscines, fins que no es declara l'estat de Preemergència no es prohibeix completament tot tipus d'ompliment. En els escenaris d'Alerta i Excepcionalitat, encara es deixen omplir, total i parcialment, piscines amb sistemes de recirculació i piscines de nova construcció o rehabilitades.
- En relació amb els elements d'ús estètic de l'aigua, ja des de l'estat d'Alerta es prohibeix el proveïment amb certes excepcions relacionades amb la vida d'espècies aquàtiques.
- En relació al rentat de vehicles, cal destacar que encara en situació d'emergència, no es prohibeix completament l'ús d'aigua, es deixa l'excepció dels establiments que es dediquin a aquesta activitat.
- Pel que respecta a l'ús agrícola, no es detecta cap tipus d'enfortiment en la reducció entre l'escenari d'Excepcionalitat i el de Preemergència.
- En relació a l'ús ramader, no es detecta cap tipus d'enfortiment en la reducció entre l'escenari d'Excepcionalitat i el de Preemergència. A més a més, la reducció entre l'escenari de Preemergència i d'Emergència no arriba ni al doble com en el cas de l'ús agrícola.
- En referència a l'ús industrial, no es detecta cap tipus d'enfortiment en la reducció entre l'escenari d'Excepcionalitat i el de Preemergència. Al igual que en el cas anterior, entre el penúltim i l'últim escenari no arriba al doble com en el cas de l'ús agrícola.
- Pel que fa a l'ús recreatiu, no es detecta cap tipus d'enfortiment en la reducció entre l'escenari d'Excepcionalitat i el de Preemergència. Però sí es prohibeix completament en estat d'Emergència.

Adicionalment a tot aquest anàlisi dels escenaris del PES, cal tenir present que a Catalunya hi ha una superfície total d'aproximadament 763.395 hectàrees destinades al regadiu. Segons dades de l'IDESCAT pel 2020, unes 483.859 hectàrees (63,38% del total) estan categoritzades com a agricultura ecològica, però només un total de 107,90 hectàrees estan basades en agricultura regenerativa, comprennent un 0,014%

**La pitjor sequera que es recorda a Catalunya:
Planificació hidrològica davant les conseqüències de l'emergència climàtica**

17 de desembre de 2023

Pàgina 4

del total de superfície destinada a l'activitat agrícola i només un 0,022% del total de l'ecològica. Sense tenir en compte que, també hi haurien explotacions ramaderes que es dediquen a l'agricultura regenerativa i suposen unes 879 hectàrees.

En referència al consum respecte a tota Catalunya, l'ACA indica que la demarcació de les Conques Internes compren el 52% del territori (16.696,16 km²), el 92% de la població (7.365.321 habitants) i el 40% del consum d'aigua (aproximadament el 44% domèstic, el 20% industrial i el 36% agrícola); mentre que la demarcació de les Conques Compartides comprendria el 48% del territori (15.411,84 km²), el 8% de la població (640.462 habitants) i el 60% del consum d'aigua (95% agrícola i 5% d'altres). Per tant, més de la meitat del consum d'aigua al territori català es desenvolupa a la demarcació que gestionen les Confederacions Hidrogràfiques de l'Ebre, Xúquer i Garona, majoritàriament per fins agrícoles i pel 8% de la població. Cal resaltar, que la presa de decisions hidrològiques en aquesta demarcació es fan conjuntament amb els ajuntament, no només per les Confederacions. Mentre que el 40% del consum d'aigua es desenvolupa a la demarcació gestionada per l'ACA (Generalitat), per a diversos fins i pel 92% de la població.

Ja fa 3 anys (des del el 2020) que s'observa una baixada contínua dels nivells de les reserves d'aigua de les conques del Ter i Llobregat per causa de l'episodi continuu de sequera i no s'han començat a aplicar les mesures per reduir el consum total fins el Novembre del 2022, dos anys després de la constatació d'una possible emergència. Tot i l'evidència significativa de que els recursos hídrics són cada vegada menys disponibles, la Generalitat ha tardat 2 en multar i limitar el consum d'aigua a aquells usuaris amb uns consums molt per sobre de la mitjana, com per exemple els hotels de luxe o les llars amb piscina/ jardí, que són majoritàriament entitats amb un nivell alt d'ingressos.

D'altra banda es segueixen intentant impulsar projectes que van contra les principis de la preservació del medi ambient, la sostenibilitat dels recursos hídrics i les previsions d'augment de temperatura degudes al calentament global. En el cas del PSC, PP i ERC recolzant els projecte de macrocomplex del Hard Rock al Camp de Tarragona, que suposaria un augment del consum d'aigua en una situació crònica de sequera i un augment de les emissions de CO₂ deguda a l'augment del tràfic aeri. (2 projectes més i partits).

És clarament oposat que Barcelona celebri la cimera de la ONU sobre la sequera tenint en compte que la estratègia i gestió de l'aigua a la ciutat i Catalunya són totalment insostenibles i que porten a una situació de sobre-explotació i dèficit d'un element que és totalment indispensable per fer possible la vida. És per tant imprescindible que si es vol liderar i ser un model en la gestió de l'Algua i de la prevenció de la sequera, el PSC fagi enrere les seves propostes que tinguin un efecte a l'alça en les emissions de gasos d'efecte hivernacle i augment de la pressió sobre les reserves hídriques.

**La pitjor sequera que es recorda a Catalunya:
Planificació hidrològica davant les conseqüències de l'emergència climàtica**

17 de desembre de 2023

Pàgina 5

En conclusió, estem vivint una situació extrema de sequera, que deixarà de ser excepcional pels efectes del canvi climàtic, el qual afavoreix la desertificació del territori i la desaparició de les precipitacions torrencials. No és possible que continuem generant neu artificial o projectant macroprojectes amb un incansable consum d'aigua mentre tanquem l'aixeta a l'agricultura o els equipaments municipals. En aquest sentit, és prioritari que la resposta tingui una perspectiva social i justa en relació l'emergència de sequera.

Per tot això, Joves Ecosocialistes insta a les institucions competents:

- Repensar el Pla Especial de Sequera i les sancions pel seu incompliment. En període de sequera, sobre tot sequeres tant pronunciades com l'actual, s'ha de condicionar més l'ús de l'aigua per usos recreatius i desproporcionats. No ser dependents, exclusiva i principalment, de les reserves sintètiques d'aigua com ara el embassament, els processos de dessalinització i de regeneració d'aigües. Ja n'hi ha molts exemples a Espanya i Catalunya que mostren resiliència front als efectes del canvi climàtic i amb molts bons resultats.
- Promoure i invertir en la implantació de l'agricultura regenerativa a tot el territori. Hi ha molta evidència científica i pràctica que indica que els models convencionals d'agricultura, encara que s'anomenin ecològics, sobreexplota les terres i afavoreix la desertització. L'agricultura regenerativa; a part de disminuir o eliminar el consum de pesticides, herbicides i fertilitzants; tornen al sòl l'estructura natural i l'espojositat que millora l'emmagatzematge d'aigua al subsòl.
- Millorar els sistema de gestió forestal. Tant si es delega la responsabilitat de les tasques de gestió a la propietat privada com si tots acaben sent propietat de l'administració, el Govern s'ha de responsabilitzar del correcte estat de les masses forestals i del seu sòl. És molt important fer sempre un correcte acompanyament i seguiment als propietaris privats i donar suport, tant tècnic com econòmic, per assegurar que els boscos estan saludables i en perfectes condicions a tot el territori català. El Govern ha de responsabilitzar-se d'aquesta gestió i fer un seguiment exhaustiu de l'estat dels boscos i de les seves necessitats en cada moment perquè la natura i el territori estigui en equilibri.
- Repensar i millorar les mesures a prendre en un pròxim Pla Especial de Sequera o planificació hidrològica. Com és obvi, el PES no està funcionant, la gestió hídrica manca d'eficiència, les mesures a prendre en cada escenari de forma gradual no són suficients fins l'escenari d'Emergència, on podrien ser més restrictives en certs àmbits com ara l'ús recreatiu i industrial. Per altra banda, la creació d'un nou escenari com el de Preemergència només ajorna les restriccions inevitables del futur estat d'Emergència i empitjora la situació de sequera actual, ja que posa en el centre els objectius econòmics en comptes de la prevalència de la vida al territori. Són mesures que pensen en

**La pitjor sequera que es recorda a Catalunya:
Planificació hidrològica davant les conseqüències de l'emergència climàtica**

17 de desembre de 2023

Pàgina 6

la supervivència a poc-mig termini i el que ara es necessita són mesures estratègiques que pensin en la recuperació a mig-llarg termini.

- Fer polítiques per promoure l'alimentació equilibrada i saludable basada en vegetals i la limitació del consum de carn i de la ganaderia ja que té una contribució molt alta en el consum de recursos hídrics i d'emissió de gasos d'efecte hivernacle.
- Legislar i assegurar la obligatorietat de respectar el cabals ecològics mínims en tot el territori.
- Deixar de promoure tots els projectes que impliquin un consum extraordinari d'aigua i un augment en les emissions directes i/o indirectes de gasos d'efecte hivernacle.
- Que tot desenvolupament urbanístic o esdeveniment hagi de tenir en compte la realitat dels recursos hídrics disponibles de cada zona. Utilitzar la superfície d'aigua dels embassament d'una forma més útil de cara a la transició energètica renovable, per exemple instal·lar plaques fotovoltaïques flotants a la superfície de l'embassament. d'aquesta manera es podrien autoabastir d'energia processos complementaris com la reutilització i la regeneració d'aigües.
- Assegurar la obligatorietat de respectar el cabals ecològics mínims en tot el territori. Les espècies aquàtiques, o depenents de l'aigua, que han patit un canvi en els seus ecosistemes degut a la presència de les infraestructures de l'ésser humà han de ser tractades amb respecte i assegurar la seva existència.
- Obligar a tots els sectors econòmics (agricultura, ramaderia, indústria, serveis, etc.) a invertir en l'utilització de tecnologies de reutilització i regeneració d'aigües amb la finalitat de reduir el seu consum. Preferiblement, sempre per sobre de les tecnologies de dessalinització. De forma complementària, obligar i promoure a l'utilització d'energies d'origen renovable pel consum energètic d'aquests processos i a la correcta gestió de tots els residus que poguessin resultar dels mateixos. Sempre seguint un model sostenible i circular.